

Intern gebruik

> Retouradres Postbus 93118 2509 AC Den Haag

Centrale Commissie Dierproeven

Postbus 93118
2509 AC Den Haag

Betreft: Verslag gebruikersplatform
10 maart 2023
09:30 – 11.30 uur

Aanwezigen

Leden:

Prof. dr. M.E. Visser namens KNAW
Dr. Ir. L. van Rijt namens IvD platform
C. Onderstal namens FIDIN
Dr. J. M. Fentener van Vlissingen namens NFU
Dr. P. Bertens namens Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen
B. v.d. Ven namens Holland Bio

Toehoorders:

Dr. W. Kamphuis namens NVDEC
L. Schrader MA namens NVWA

Namens de CCD:

Dr. L. Hellebrekers, Voorzitter CCD
Dr. Ir. M.G.R ter Veld, Vicevoorzitter CCD
medewerker OBDA (ondersteuning)
jurist OBDA

Afwezig:

F. Braunstahl, Algemeen Secretaris CCD
S. Dings namens VSNU
B. van Leeuwen namens Netwerk Groene Bureaus

1. Opening en welkom door voorzitter CCD

De voorzitter van de CCD zit de bijeenkomst voor. Hij opent de bijeenkomst en heet de aanwezigen welkom. Het overleg vindt fysiek plaatst. Drie leden sluiten digitaal aan bij het overleg. De Algemeen Secretaris is dit overleg niet aanwezig. Namens de CCD zijn, naast de voorzitter van de CCD, de vicevoorzitter van de CCD en een medewerker en jurist van de het ondersteunend bureau van de CCD aanwezig.

Cathelijn Onderstal zal met ingang van dit overleg in plaats van Frederik Schutte namens FIDIN deelnemen aan het gebruikersplatform.

Willem Kamphuis neemt dit overleg in plaats van Nelleke Verhave namens NVDEC deel.

De voorzitter deelt de benoeming van Els Maeckelberghe als nieuw CCD lid.

Intern gebruik

De Algemeen Secretaris van de CCD zal aan het einde van deze zomer zijn functie overdragen aan een opvolger. De werving van deze functie is lopende.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Stand van zaken

Werkwijze herziene handreiking GAA

De Herziene handreiking GAA is in december gepubliceerd op de website van de CCD. De voorgestelde werkwijze voor wijzigingen die betrekking hebben op deze herziening, wordt besproken. Een korte samenvatting van de voorgestelde werkwijze:

- Voor 1 januari 2024 moeten lopende vergunningen, die niet meer voldoen qua aantallen of handelingen/ongerief, zijn aangepast aan het nieuwe beleid.
- Dit kan via een melding, wijzigingsaanvraag of de aanvraag van een nieuwe vergunning. De Instelling dient zelf te beoordelen welke optie passend is voor zijn specifieke situatie.
- Wijzigingsaanvragen die volledig zijn toe te schrijven aan het gewijzigde uitvoeringsbeleid kunnen gericht getoetst worden, omdat een inhoudelijke beoordeling al eens heeft plaatsgevonden.
- Voorstel is om dit type wijzigingen te markeren door '*Aanpassing vergunning ten gevolge van gewijzigd uitvoeringsbeleid genetisch Gemodificeerde Organismen per 2023*' in het wijzigingsformulier op te nemen onder 2.1. Hierdoor zijn ze makkelijk herkenbaar voor de CCD en de DEC.
- De indiening van deze wijzigingsaanvragen gaat via het normale traject, de behandeltermijn gaat in zodra het Secretariaat de wijzigingsaanvraag heeft ontvangen. De CCD geeft hierbij aan dat het van belang is dat een wijziging voor 1 oktober 2023 bij de CCD ingediend moet worden zodat er voldoende behandeltijd is om de wijziging voor 1 januari 2024 te beoordelen.
- Logistieke afstemming van de werklust tussen instellingen en de DEC's, voorafgaand aan het indienen van de wijzigingsaanvragen is toegestaan, om de werkdruk voor de Keten beheersbaar te houden. (Gebundeld indienen van wijzigingsaanvragen is dus mogelijk, maar aanvragen worden op individueel niveau behandeld).
- De CCD streeft naar een efficiënt proces voor wijzigingsaanvragen als gevolg van het herziene uitvoeringsbeleid wil instellingen tegemoet komen die zich door deze beleidswijziging genoodzaakt zien om wijzigingsaanvragen in te dienen, terwijl er in praktijk niets verandert aan de uitvoering van reeds vergunde projecten. Daarom heeft de CCD besloten om geen leges te heffen voor wijzigingsaanvragen die *volledig ten gevolge van het gewijzigde uitvoeringsbeleid* tot stand zijn gekomen. Deze tegemoetkoming in de leges zal gelden vanaf 1 april 2023 tot en met 1 oktober 2023.

De toename van de proefdieraantallen door de inwerkingtreding van de herziene handreiking, zal met vertraging inzichtelijk worden in de Zo Doende.

4. Evaluatie beoordeling achteraf

De CCD heeft ongeveer 60 beoordelingen achteraf behandeld. De uitkomsten hiervan worden besproken met het Gebruikersplatform.

De eerste indruk van de CCD na het behandelen van deze BA's is dat we voldoende informatie ontvangen om te toetsen of voldaan is aan de voorwaarde van BA, die voortvloeit uit de EU Richtlijn.

Er zijn nog geen leerpunten die algemeen van toepassing zijn verkregen die breed gedeeld zou moeten worden. Vooral nog zijn de leerpunten die uit BA's zijn gekomen vooral voor de individuele IvD's. Over uiterlijk een jaar zal er weer een evaluatie worden gemaakt.

Een lid vraagt of het voor onderzoeken waaraan de beoordeling achteraf wegens ernstig ongerief is verbonden, en waarbij de dieren uiteindelijk geen ernstig ongerief hebben ondervonden noodzakelijk is om de hele beoordeling achteraf in te vullen. De CCD geeft aan dat de voorwaarde van een beoordeling achteraf een wettelijke verplichting is, ook wanneer er uiteindelijk geen ernstig ongerief is opgetreden.

5. Actieve openbaarmaking beschikkingen

De CCD heeft onderzocht of ze op korte termijn en dus ruim vóór de wettelijke termijn van 2027 kan worden gestart met de actieve openbaarmaking (openbaarmaking uit eigen beweging) van toewijzende beschikkingen. De CCD geeft aan dat ze op dit moment geen toegevoegde waarde ziet om de beschikking nu al aan te passen.

De CCD zal in 2025 de voorbereiding van het actief openbaar maken van de beschikkingen oppakken. Wanneer de CCD een concept actieplan heeft over de inrichting van de beschikking dan zal het gebruikersplatform daar over geïnformeerd worden.

6. Stelsel evaluatie vergunningsproces voor proefdieronderzoek

Het eindrapport van de 'Stelsevaluatie vergunningsproces voor proefdieronderzoek' door AEF, is openbaar gemaakt door het Ministerie van LNV. De belangrijkste uitkomsten uit het rapport worden besproken. De evaluatie laat zien dat er in het algemeen een positief beeld is van het huidige stelsel en dat er geen noodzaak is om de basis van het vergunningstelsel te wijzigen. Ook blijkt dat sinds de invoering van het nieuwe stelsel de samenwerking tussen de ketenpartijen verbeterd is. Wel zijn er drie knelpunten geconstateerd:

1. Het vergunningsproces is relatief traag en kan leiden tot te gedetailleerde vergunningen.
2. Onderzoekers ervaren dat het systeem drukt op de kwaliteit van het onderzoek.
3. De Instanties voor dierenwelzijn (IvD's) vormen een belangrijke schakel, maar kunnen niet altijd aan de verwachtingen voldoen.

Hierbij wordt bij het derde punt over de IvD's door Leonie van Rijt aangegeven dat de formulering is het verslag wat ongelukkig is gekozen. In eerste instantie lijkt het alsof de IvD's zelf niet aan de verwachting voldoen, terwijl de kern van dit punt is dat de IvD's een belangrijke schakel in het vergunningsproces vormen, en dat ze sterker gepositioneerd moeten worden om sterker in hun rol te komen. De CCD

geeft aan dit punt als positief voor de IvD's te hebben opgevat, en het hier ook zeker mee eens te zijn.

In het eindrapport worden ook aanbevelingen gedaan. Twee daarvan zijn gericht aan de CCD, deze aanbevelingen omvatten:

1. Het initiëren van een regulier ketenoverleg
2. Binnen het vergunningen stelsel expliciet aandacht te behouden voor het onderzoeksperspectief

De CCD neemt deze aanbevelingen ter harte en wil hier een goede invulling aan geven.

- **Aanbeveling 1, Ketenoverleg**

De Stelsevaluatie beveelt de CCD aan om een regulier ketenoverleg te organiseren. De CCD zal samen met het ministerie van LNV de opzet voor dit ketenoverleg nader uitwerken en het eerste overleg organiseren. Er wordt met de leden van het gebruikersplatform van gedachte gewisseld welke partijen er bij zo'n breed ketenoverleg aanwezig zouden moeten zijn en waar inhoudelijk bij dit overleg over gesproken zou kunnen worden. Hierbij wordt ook aangekaart hoe dit overleg optimaal zou kunnen worden benut om bespreekpunten in te brengen. Onderzoekers zouden moeten worden meegenomen in het vergunningsproces maar dit is erg lastig.

De CCD zal samen met LNV een concept plan van aanpak maken over de invulling van een breed ketenoverleg. Dit plan van aanpak zal ook met het gebruikersplatform worden gedeeld zodat er gelegenheid is tot het leveren van feedback en suggesties.

- **Aanbeveling 2, Aandacht voor het onderzoeksperspectief**

Alle deelnemers van het gebruikersplatform herkennen de geluiden uit het veld dat het proces van vergunningverlening als traag wordt ervaren door onderzoekers. Onderzoekers vinden het vaak lastig om een goede projectaanvraag in te dienen. Hiervoor zou coaching een oplossing kunnen bieden.

Daarnaast blijkt uit de evaluatie dat er teveel om detail informatie wordt gevraagd. De NVDEC geeft hierbij aan dat gevraagde details echt nodig zijn om een ethische afweging te maken. De CCD beaamt dat.

7. Opvolging uitspraken Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State van 28 december 2022

In november 2018 heeft de CCD een Wob-verzoek ontvangen, waarin werd verzocht om informatie van één met naam genoemde vergunninghouder. De CCD heeft dit Wob-verzoek geheel afgewezen. De CCD heeft in haar beslissing op bezwaar dit besluit gehandhaafd. Op 10 september 2019 heeft de Wob-verzoeker beroep ingesteld bij de rechtbank. De rechtbank heeft vervolgens de CCD in het gelijk gesteld. De Wob-verzoeker is in hoger beroep gegaan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (de hoogste bestuursrechter in Nederland, hierna: de Afdeling).

Tijdens de bovengenoemde bezwaarprocedure is tevens een ander Wob-verzoek ingediend die op dezelfde vergunninghouder zag, met eenzelfde

formulering. Daarin zijn dezelfde juridische stappen doorlopen; uiteindelijk zijn deze zaken gezamenlijk behandeld bij de Afdeling.

De Afdeling heeft beslist dat de Wob van toepassing is op informatie over dierproeven. De CCD heeft wel terecht alle informatie geweigerd, omdat de CCD anders de anonimiteit van de vergunninghouder zou opheffen, terwijl de Dierproevenrichtlijn (artikel 43) de anonimiteit van de vergunninghouder juist garandeert. Artikel 43 is in de Dierproevenrichtlijn opgenomen vanwege de vrees voor dierenrechtenactivisme. Dat betekent dat artikel 43 in feite een objectivering is van de vrees voor dierenrechtenactivisme. Daarom hoeft de CCD niet per geval aan te tonen dat de vrees voor dierenrechtenactivisme gerechtvaardigd is. Tevens oordeelt de Raad van State dat het niet meer nodig is om te beoordelen of er milieu-informatie in de documenten staat. Ook als er milieu-informatie in de documenten zou staan, heeft de CCD namelijk het recht om openbaarmaking te weigeren van informatie die herleidbaar is naar een vergunninghouder of zijn personeel. Dat komt doordat het recht op anonimiteit van de vergunninghouder dat in de Dierproevenrichtlijn is vastgelegd, voorrang heeft op de regels over milieu-informatie.

8. Verslag overleg 25 november 2022

Het verslag wordt vastgesteld. Naar aanleiding van het verslag geeft een lid bij het punt over de NCad zienswijze 'inschatten van cumulatief ongerief' aan dat het ongerief in een beschikking numeriek zou moeten zijn in plaats van in procenten.

9. Sluiting